

פסחים כז

ולא יסיק בו תנור או כיריים.

סתירה בין ברייתות:

בין חדש, ובין ישן - יוצן!	תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם, חדש - יותץ, ישן - יוצן . אפה בו את הפת, רבי אומר: הפת אסורה, וחכמים אומרים: הפת מותרת. בישלה על גבי גחלים - דברי הכל מותר.	
רבנן – אין שבח עצים בפת	רבי – יש שבח עצים בפת	פתרון
	אימור דשמעת ליה לרבי משום דיש שבח עצים בפת, זה וזה גורם מי שמעת ליה?	דחיית הפתרון
רבנן	רבי אליעזר	פתרון אחר

שאלה: הי רבי אליעזר?

ניסיונות לתרץ

- אילימא רבי אליעזר דשאור, דתנן: שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה, ואין בזה כדי להחמיץ ואין בזה כדי להחמיץ, ונצטרפו וחמצו, רבי אליעזר אומר: אחר אחרון אני בא. וחכמים אומרים: בין שנפל איסור לכתחלה, ובין שנפל איסור לבסוף - לעולם אינו אוסר. עד שיהא בו כדי להחמיץ. ואמר אביי: לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור, אבל לא קדם וסילק את האיסור - אסור. אלמא: זה וזה גורם אסור. דחייה: וממאי דטעמא דרבי אליעזר כאביי? דילמא טעמא דרבי אליעזר משום דאחר אחרון אני בא, לא שנו קדם וסילק את האיסור לא שנו לא קדם וסילק את האיסור. אבל בבת אחת - הכי נמי דשרי!
- אלא: רבי אליעזר דעצי אשירה. דתנן: נטל הימנה עצים - אסורין בהנאה, הסיק בהן את התנור, חדש - יותץ, ישן - יוצן. אפה בו את הפת - אסורין בהנאה. נתערבה באחרות ואחרות באחרות - כולן אסורין בהנאה. רבי אליעזר אומר: יוליך הנאה לים המלח. אמרו לו: אין פדין לעבודה זרה. דחייה: אימור דשמעת ליה לרבי אליעזר בעבודה זרה, דתמיר איסורה - בשאר איסורין שבתורה מי שמעת ליה?
- תירוצ: אלא אם כן אמאן תרמייה? ועוד, הא תניא בהדיא: וכן היה רבי אליעזר אוסר בכל איסורין שבתורה.

דיון בשיטת רבי: אמר אביי:

- אם תמצא לומר (בדברי רבי) זה וזה גורם אסור - רבי היינו רבי אליעזר.
- ואם תמצא לומר זה וזה גורם מותר והכא משום דיש שבח עצים בפת הוא ← הני קערות וכוסות וצלוחיות אסירי. כי פליגי - בתנור וקדירה.
- למאן דאמר זה וזה גורם אסור - אסור,
- למאן דאמר זה וזה גורם מותר - שרי.

דעה חולקת על אביי: איכא דאמרי:

- אפילו למאן דאמר זה וזה גורם מותר ← קדירה אסורה, דהא קבלה בישולא מקמי דניתן עצים דהיתירא.

גירסה אחרת לברייתא: אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: **תנור שהסיקו בקליפי ערלה, או בקשין של כלאי הכרם, חדש - יותץ, ישן - יוצן. אפה בו את הפת, רבי אומר: הפת מותרת, וחכמים אומרים: הפת אסורה.**

קושף: והתניא איפכא!

תירוצ 1: שמואל איפכא תני.

תירוצ 2: ואיבעית אימא: בעלמא קסבר שמואל הלכה כרבי מחבירו, ולא מחביריו, ובהא - אפילו מחביריו. וסבר: אתנייה איפכא, כי היכי דניקום רבנן לאיסורא.

דיון במשפט האחרון בברייתא: כישלה על גבי גחלים - דברי הכל הפת מותרת.
 רב יהודה אמר שמואל, ורבי חייא בר אשי אמר רבי יוחנן;

דעה אחת	דעה אחרת
גחלים עוממות, אבל גחלים לוחשות - אסורין	אפילו גחלים לוחשות נמי מותרין
קושי על אחת הדעות	בשלמא למאן דאמר לוחשות אסורין - משום דיש שבח עצים בפת. בשלמא למאן דאמר אפילו לוחשות מותרות - פת דאסר, דיש שבח עצים בפת, לרבי היכי משכחת ליה?
תירוץ רב פפא	כשאבוקה כנגדו קושי: מכלל דרבנן דפליגי עליה שרו אפילו כשאבוקה כנגדו! אלא עצים דאיסורא לרבנן היכי משכחת להו? תירוץ: אמר רב אמי בר חמא: בשרשיפא.

שאלה: בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא: תנור שהסיקו בעצי הקדש ואפה בו הפת, לרבנן דשרו בקמייתא מאי?

תשובה: אמר ליה: הפת אסורה.

שאלה: ומה בין זו לערלה?

תשובה: אמר רבא: הכי השתא? ערלה - בטילה במאתים, הקדש - אפילו באלף לא בטיל. עוד שאלה: אלא אמר רבא: אי קשיא ליה - הא קשיא: והלא מעל המסיק, וכל היכא דמעל המסיק - נפקו להו לחולין!

תשובה: אמר רב פפא: הכא בעצי שלמים עסקינן, ואליבא דרבי יהודה, דאמר: **הקדש,**

בשוגג - מתחלל, במזיד - אינו מתחלל. במזיד מאי טעמא לא - כיון דלאו בר מעילה הוא לא נפיק לחולין. שלמים נמי, כיון דלאו בר מעילה נינהו - לא נפקא לחולין.

קושי: וכל היכא דמעל המסיק נפקי לחולין? והא תניא: **כל הנשרפין אפרן מותר, חוץ מעצי אשירה. ואפר הקדש לעולם אסור!**

תירוץ 1: אמר רמי בר חמא: כגון שנפלה דליקה מאיליה בעצי הקדש, דליכא אינש דנמעול.

תירוץ 2: רב שמעיה אמר: באותן שטעונין גניזה, דתניא: **ישו - בנחת, וישו -**

כולו, וישו - שלא יפור.

רבי יהודה אומר אין ביעור אלא שריפה.

הרחבה בדברי ר' יהודה בברייתא: תניא,

אמר רבי יהודה: אין ביעור חמץ אלא שריפה.

קל וחומר מנותר	הוכחה לר' יהודה	דחייה על ידי חכמים
קל וחומר מנותר	והדין נותן: ומה נותר שאינו בבל יראה ובל ימצא - טעון שריפה, חמץ שישנו בבל יראה ובל ימצא - לא כל שכן שטעון שריפה?	כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל - אינו דין. לא מצא עצים לשורפו - יהא יושב ובטל? והתורה אמרה תשפיתו עמו מכתיבם - בכל דבר שאתה יכול להשבתו.
השוואה לנותר	נותר אסור באכילה וחמץ אסור באכילה, מה נותר בשריפה - אף חמץ בשריפה.	נבילה תוכיח, שאסורה באכילה ואינה טעונה שריפה
חיזוק ההשוואה לנותר	הפרש; נותר אסור באכילה ובהנאה, וחמץ אסור באכילה ובהנאה. מה נותר טעון שריפה - אף חמץ טעון שריפה.	שור הנסקל יוכיח, שאסור באכילה ובהנאה - ואינו טעון שריפה
שוב חיזוק ההשוואה לנותר	הפרש; נותר אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת, וחמץ אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת. מה נותר בשריפה - אף חמץ בשריפה	חלבו של שור הנסקל יוכיח, שאסור באכילה ובהנאה וענוש כרת - ואין טעון שריפה.
שוב חיזוק ההשוואה לנותר	נותר ישנו בבל תותירו, וחמץ בבל תותירו. מה נותר בשריפה - אף חמץ בשריפה	אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק, לדברין, יוכיחו: שהן בבל תותירו. שאנו אומרים בשריפה - ואתה אומר בקבורה!

